

Checklist analyse en upload portal, en veel gestelde vragen (NEM-VTT)

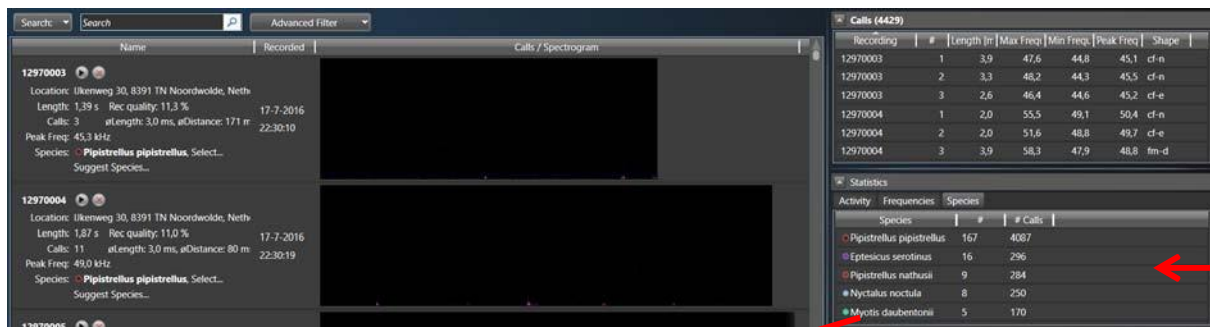
Notitie van de Zoogdierverseniging

Datum	22-11-2023
Projectnummer	2023.002
Projectnaam	NEM VTT
Auteur(s)	Schillemans, M. J., & Falzon, M.
Projectleider	Schillemans, M. J.
Documentnummer	N2023017
Deze notitie kan geciteerd worden als	Schillemans, M. J., & Falzon, M., 2023. Checklist analyse en upload portal, en veel gestelde vragen (NEM-VTT). Notitie N2023017. Zoogdierverseniging, Nijmegen

1. Checklist analyse en upload portal

Check 1: Heb je alle geluidsbestanden op naam gebracht?

Dit kun je checken in BatExplorer zelf, aan de rechterkant van het scherm onder *statistics* → *species* (figuur 1). Als je vergeten bent om een opname op naam te brengen, dan zal ook de naam “None” onder species in het lijstje staan. Dit betekent dat je nog opnames op naam moet brengen.

Figuur 1. Het veld in BatExplorer waar je kunt zien of je alle geluidsbestanden op naam hebt gebracht.

Species	#	# Calls
Pipistrellus pipistrellus	167	4087
Eptesicus serotinus	16	296
Pipistrellus nathusii	9	284
Nyctalus noctula	8	250
Myotis daubentonii	5	170
None	35	319

Ja? 👍 Ga verder naar check 2.

Nee? Check hoeveel opnames je nog op naam moet brengen. Dit kun je zien aan het getal dat achter de ‘species’ None staat onder *count* (#) (zie rode omkadering van figuur 1). In het voorbeeld hierboven dienen dus nog 35 geluidsbestanden op naam te worden gebracht. Breng de geluidsbestanden op naam en ga verder naar check 2.

Check 2: Heb je alle ruisbestanden, waar geen vleermuis in de opname zit, behouden en benoemd tot oftewel *Geen vleermuis* of *Noise*?

Ja? 👍 Ga verder naar check 3.

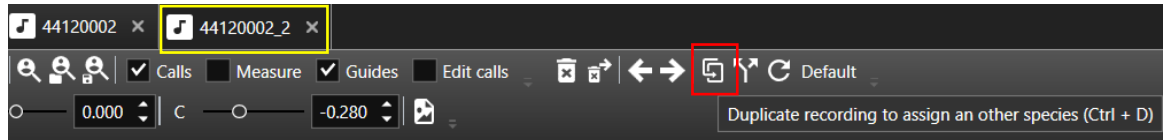
Nee? Sinds 2022 is het de bedoeling om ook de bestanden waar geen vleermuis in zit te benoemen tot *Geen vleermuis* of *Noise* (*No bat, zoi, ruis* en *cricket* worden ook door het portaal herkend) en deze ook te uploaden, samen met de andere geluiden. Als je de ruisbestanden dit jaar per ongeluk toch verwijderd hebt is dit niet erg, dan graag het verzoek om dat vanaf volgend jaar wel te behouden. Als je de ruisbestanden verwijderd hebt, let dan extra op vraag 17 bij ‘Veel gestelde vragen analyse en uploaden portaal’, verderop in dit document.

Check 3a (BE versie 2.1). Als er twee of meerdere soorten in een opname zitten, heb je de opname gedupliceerd en hernoemd?

Ja? 👍 Ga verder naar check 4.

Nee? Pas dit aan. Zie kader *Uitleg check 3a correct gebruik tweede/ derde/ vierde soort in Batexplorer versie 2.1.*

Uitleg check 3a correct gebruik tweede/ derde/ vierde soort in Batexplorer versie 2.1

Figuur 3. Gebruik de dupliceerknop (rood kader) om je opname te dupliceren, die op een nieuw tabblad wordt weergegeven met _2 (geel kader). In dit voorbeeld benoem je dan opname 44120002 tot Soort 1 en opname 44120002_2 tot Soort 2. Herhaal deze stap als je meer dan twee soorten in één opname hebt.

Check 3b (BE versie 1.11). Als er twee soorten in een opname zitten, heb je die dan beide benoemd bij select species? En als er een derde soort in de opname zit, staat deze dan bij Notes?

Ja? 👍 Ga verder naar check 4.

Nee? Pas dit aan. Zie kader *Uitleg check 3b correct gebruik tweede en derde soort Batexplorer versie 1.11.*

Uitleg check 3b correct gebruik tweede en derde soort Batexplorer versie 1.11

Als er twee soorten in de opname zitten, dien je deze beide te selecteren via select species in BatExplorer (zie rood kader figuur 2). Als er ook nog een derde soort in de opname zit, dan zet je deze neer bij het Notes-veld (zie geel kader figuur 2). Dit doe je op dezelfde manier als in figuur 2, dus eerst “3rd species” en dan de Latijnse soortnaam.

Figuur 2. Correcte wijze van benoemen wanneer je twee soorten (zie rood kader) en drie soorten (geel en rood kader) in dezelfde opname hebt zitten in BatExplorer versie 1.11.

Check 4. Kloppen de soortnamen?

Ja? 👍 Ga verder naar check 5.

Nee? Als je geluidsbestanden hebt benoemd als een zelf bedachte naam, dan dien je dit aan te passen, anders zal je straks een foutmelding krijgen bij de upload in de portal. Er zijn een aantal zelf toegevoegde soortnamen die de portal wel herkent. Hieronder, in kader *Uitleg check 4 correct gebruik soortnamen* wordt meer uitleg gegeven over hoe je deze toe kunt voegen.

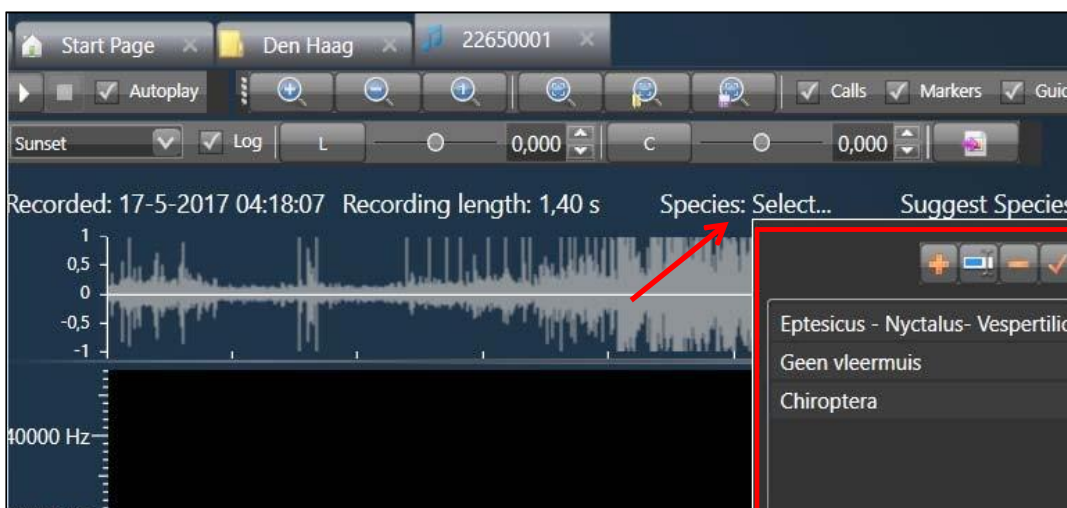
Uitleg check 4 correct gebruik soortnamen

De uploadportal herkent geen zelfverzonnen namen als bijvoorbeeld “vleermuis” en zullen een foutmelding geven met uploaden in de portal. Zolang je enkel de soortnamen van BatExplorer gebruikt (zoals bijvoorbeeld *Pipistrellus pipistrellus* of *Pipistrellus spec*, zul je niet tegen problemen aanlopen. Daarnaast mag je ook de volgende namen gebruiken:

- 1) Geen vleermuis Mag je gebruiken als er geen vleermuis in de opname zit. Verwijder de ruisbestanden niet, maar upload ze ook naar de portal. *No bat*, *zooi*, *ruis* en *cricket* worden ook door de portal herkend. In de portal krijgen die allemaal de benaming ‘Geen vleermuis’.
- 2) EVN - Mag je gebruiken als er de pulsen in de opname overlap vertonen tussen een *Eptesicus*, *Nyctalus* en *Vespertilio* en je niet weet om welke van de vier soorten het gaat. Verschillende schrijfwijzen worden door de portal herkend, waaronder *Eptesicus - Nyctalus- Vespertilio*, *E/V/N*, *Eptesicus-Nyctalus-Vespertilio* en *EVN*.
- 3) Chiroptera Mag je gebruiken als de opname niet te determineren is tot op soortniveau, maar je wel zeker weet dat er een vleermuis in de opname zit.

Hieronder wordt uitgelegd hoe je deze drie namen kunt toevoegen aan BatExplorer (zie ook de handleiding Jansen et al., 2017¹):

BE versie 1.11: Ga naar een geluidsoopname in BatExplorer en klik op *Species: Select...* (zie rodepijl figuur 4). Er opent zich een nieuw venster. Aan de linkerkant zie je de soortnamen van BatExplorer, aan de rechterkant kun je zelf namen toevoegen (zie rood kader figuur 4). Via het +-teken kun je dan een nieuwe naam toevoegen (bijvoorbeeld Geen vleermuis; EVN; Chiroptera).

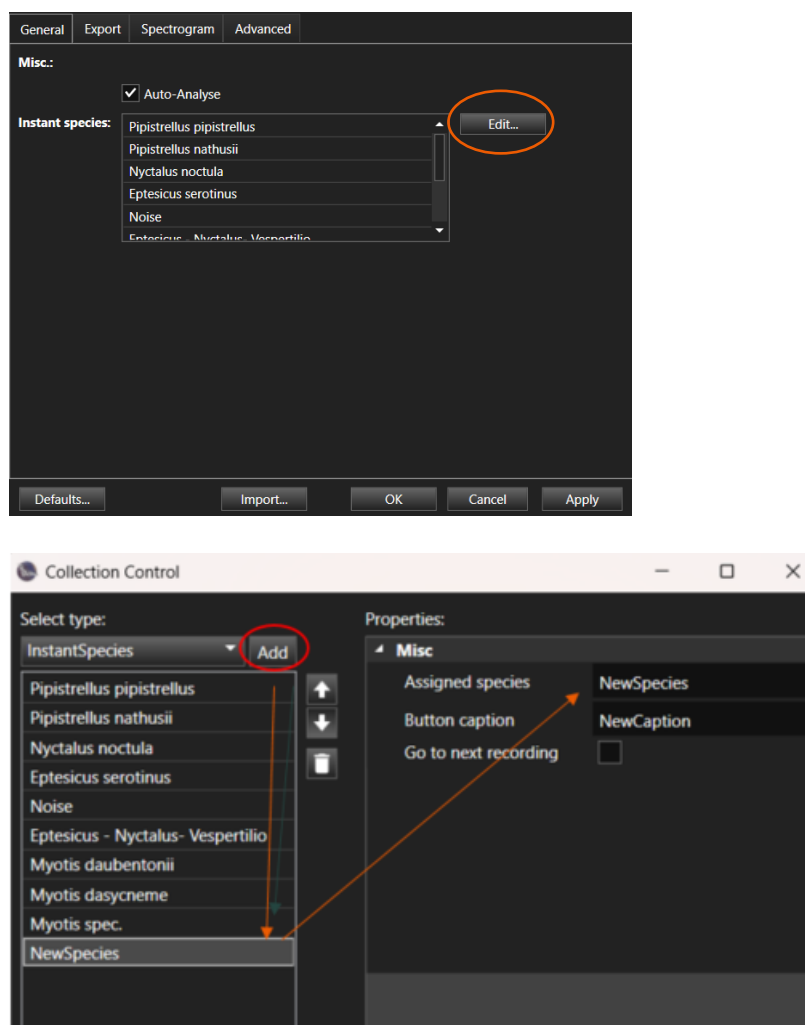

Figuur 4. Een soortnaam toevoegen in BatExplorer 1.11.

¹ E. Jansen, H.J.G.A. Limpens, V.J.A. Hommersen, T. van der Meij en M.J. Schillemans, 2017. Handleiding NEM-Vleermuis transecttellingen. Rapport 2017.19. De Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Vervolg uitleg check 4 correct gebruik soortnamen

BE versie 2.1: Ga naar een geluidsoopname in BatExplorer en klik op *Project* → *Project settings* → *Edit* (zie rodepijl figuur 5). Er opent zich een nieuw venster. Aan de linkerkant zie je de soortnamen van BatExplorer. Klik op *Add* om een nieuwe soortnaam toe te voegen. Verander de naam in de gewenste soortnaam, bijv. EVN in *Assigned species*. Schrijf de soortnaam ook voor *Button caption*, zodat de soortnaam EVN-knop zichtbaar is in je BatExplorer.

Figuur 5. Een soortnaam toevoegen in BatExplorer 2.1.

Check 5a: (BE versie 2.1) Staat de volgorde van je kolommen goed? Dit kun je in BatExplorer checken binnen een project via *project* → *project settings* → *export* → *recordings CSV* → *Fields exported in the order*
Ja? 👍 Ga verder naar check 6.

Nee? Zie Hoofdstuk 2.2 van Deelhandleiding vernieuwde uploadportaal NEM-VTT op de website. Hierin wordt stap voor stap uitgelegd hoe je dat kunt doen.

Check 5b: (BE versie 1.11) Staat de volgorde van je kolommen goed? Dit kun je in BatExplorer checken via tools → options → export → recordings CSV

Ja? 👍 Ga verder naar check 6.

Nee? Pas de volgorde van de kolommen in BatExplorer aan via tools → options → export. In de kolom rechtsboven hoort bij *recordings CSV* → onder *Field exported in the order* de volgende volgorde te staan: Recording, Timestamp, Length [s], Calls [#], Peak Frequency [khz], Mean Peak [khz], Mean max Frequency [khz], Mean min Frequency [khz], Mean call length [ms], Mean calldistance [ms], Species Text, Species 2nd Text, Notes, Latitude [WGS84], Longitude [WGS84], Altitude [m], Temperature [oC].

Check 6a: (BE versie 2.1) Heb je alle geluidsbestanden geselecteerd, een export van je csv gemaakt, en een export van je geluidsbestanden?

Ja? 👍 Je bent klaar om te uploaden.

Nee? Zie Hoofdstuk 2.3 en 2.4 van Deelhandleiding vernieuwde uploadportaal NEM-VTT op de website. Hierin wordt stap voor stap uitgelegd hoe je dat kunt doen.

Check 6a: (BE versie 1.11) Heb je alle geluidsbestanden geselecteerd en een export van je csv gemaakt?

Ja? 👍 Je bent klaar om te uploaden.

Nee? Controleer of je geen filter aan hebt staan, selecteer alle geluidsbestanden en via File → Export → Selected recordings to CSV kun je nu een CSV export maken. Deze kun je samen met de wav en xml bestanden en de GPX uploaden naar het oplaadportaal.

2. VEEL GESTELDE VRAGEN ANALYSE EN UPLOADEN PORTAL

1. Hoe kan ik de standaardinstellingen voor een project verkrijgen (BE versie 2.1)?

Een leeg sjabloon van BatExplorer 2.1 met de juiste instellingen is beschikbaar op ons website (["informatie voor deelnemers"](#)). Je kunt dit projectsjabloon als standaard opslaan. Zie hiervoor ook de handleiding 'Deelhandleiding inladen sjabloonproject in BatExplorer 2.2' op de website.

2. Ik heb een groot aantal files, is het opnemen wel goed gegaan?

Als je gereden hebt met plassen op de weg of er zijn veel roepende sprinkhanen dan kan een ronde >1200 files opleveren. Dit is dan veel uitzoekwerk, maar ook de vleermuisgeluiden zijn dan goed opgenomen. Als de batlogger veel files met andere stoorgeluiden opneemt is er mogelijk iets met de microfoon aan de hand. Stuur ons dan een nieuwe microfoontestfile.

3. Ik heb maar een klein aantal files, is het opnemen wel goed gegaan?

Als de nachten te koud zijn of het net hard geregend heeft, zijn er maar weinig vleermuizen actief en heb je weinig opnamen. Check de tijden van de eerste en de laatste wav. file. Deze moeten overeenkomen met de starttijd en eindtijd van het rijden van het transect. Is dit niet het geval, neem dan contact op met de Zoogdiervereniging.

Ook kan het zijn dat je tijdens het maken van de dataexport in BatExplorer een filter aan had staan, of je hebt geen files geselecteerd. Maak de CSV opnieuw door de filter uit te zetten met reset filter of selecteer met de shiftknop ingedrukt de eerste en laatste opname (de achtergrondkleur veranderd). Ga dan na export CSV.

4. Als je data exporteert vanuit BE versie 2.1, exporteer je dan twee keer?

Ja, je exporteert twee keer: één keer voor het csv-bestand en de tweede keer voor de *uitgewerkte wav- en xml-bestanden*. De wav- en xml-bestanden worden geëxporteerd omdat sommige opnamen zijn gedupliceerd in het geval van twee of meer soorten in een opname, en deze gedupliceerde bestanden zijn niet aanwezig in de ruwe wav- en xml-bestanden. De *export van de wav- en xml* bestanden zorgt ervoor dat de gedupliceerde bestanden en de informatie in het csv-bestand correct zijn. In versie 1.11 exporteer je alleen de csv.

5. Ik heb mijn opnames uitgewerkt in versie 1.11. Kan ik de data nog steeds uploaden op het nieuwe portal?

Ja, in dit geval hoeft je na analyse geen wav- en xml-bestanden te exporteren maar alleen de csv.

6. Welke bestanden moet ik voor de analyse uploaden?

Naast het geëxporteerde CSV-bestand alle geluidsfiles (.wav, incl. bestanden die geen vleermuisgeluid bevatten), alle coördinaten + instellingenfiles (.xml) en de GPX-tracklog (XXX001.gpx). Als je de batlogger tussentijds hebt uitgezet, of er was op het kaartje nog een oude gpx file aanwezig, dan is er een nieuwere GPX aanwezig met een hoger nummer. Bewaar beiden als het de GPX is van dezelfde route.

7. Hoe moet ik de bestanden verzenden?

Je kunt de bestanden uploaden naar de server van de Zoogdiervereniging/NDFF (<https://vtt.zoogdiervereniging.nl/>) als je je hebt aangemeld met je e-mailadres. Je ontvangt een bevestigingsmail. Zie ook de handleiding van NEM VTT Deelhandleiding vernieuwde uploadportaal.

8. Ik mis het xxxxxx.GPX bestand, wat nu?

Heb je wel een KML-bestand? Mail deze dan naar nemvtt@zoogdiervereniging.nl met de vraag of zij deze willen

omzetten naar een GPX-bestand.

9. Hoe open ik een csv bestand om te controleren of de gegevens correct zijn?

Open het csv-bestand door met de rechtermuisknop op het bestand te klikken en Notepad++ of Wordpad te gebruiken, maar NIET Excel. Excel verandert de csv-structuur die problemen veroorzaakt.

10. Kan ik missende coördinaten toevoegen?

Ja dat kan op verschillende manieren. Dat kan in BatExplorer zelf met de optie bij maps, klik de wereldbol aan en je krijgt een pop-up scherm waar je waarden kan invullen, of het teken kan verplaatsen. Het kan ook later in de CSV, open in Notepad++ (of LibreOffice) en voeg toe. Open het csv-bestand niet in Excel, aangezien dit de inhoud verandert en niet compatibel is met de portal. Coördinaten zijn WGS84 standaard, met een punt in plaats van een komma. Vergeet niet om bij altitude een nul in te vullen, anders snapt de upload deze regel niet.

11. In de upload tabel staat maar één regel, wat gaat er mis?

Waarschijnlijk heb je het eerste of de laatste geluidsfile aangeklikt en daarna een export gemaakt. Dan staat er in de CSV maar een regel, de resultaten van deze ene geluidsfile. Maak een nieuwe CSV door alle files te selecteren voordat je de export doet.

12. Waarom wordt ruis geüpload in de portal?

1) De data kan in de toekomst worden gebruikt voor geautomatiseerde validatie en 2) Soms worden vleermuis-opnamen ten onrechte als ruis gelabeld en kunnen ze dus ook worden gevalideerd door ze opnieuw te controleren.

13. Wat moet ik doen als ik 2 of meer soorten in dezelfde opname heb?

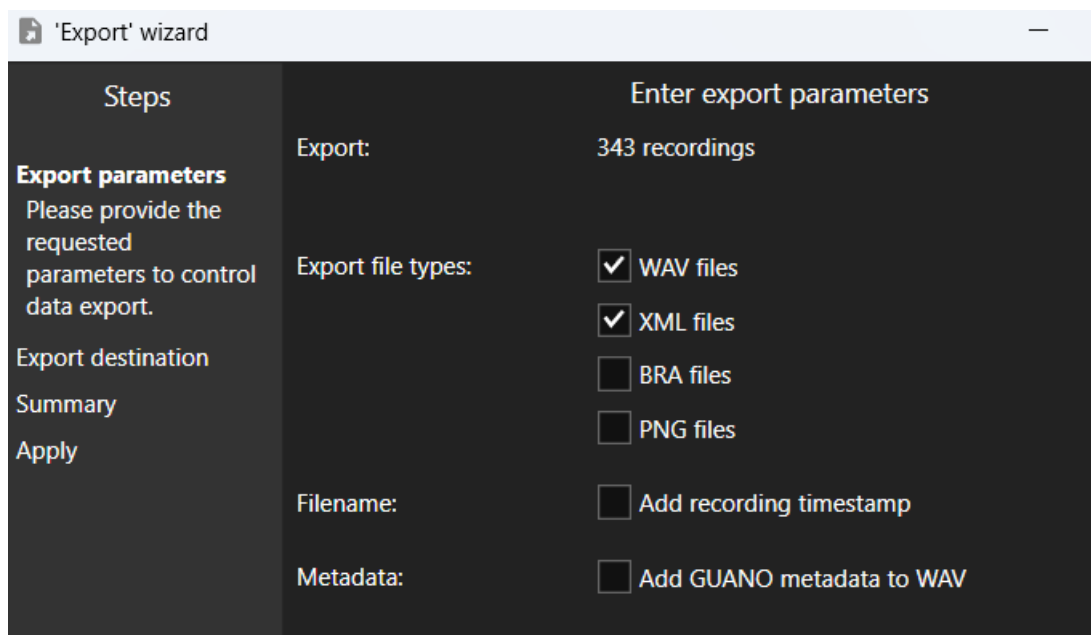
Zie stap 3 in de checklist.

14. Ik krijg bij het uploaden in het portaal de melding dat melding dat wav en xml bestanden ontbreken, hoe komt dat?

- Mogelijke oplossing voor BE versie 2.1: Wanneer je na het uploaden van alle bestanden nog steeds de melding krijgt dan niet alle bestanden compleet zijn kan je kijken welke bestanden nog ontbreken. Wanneer je ziet dan je hoofdzakelijk bestanden mist die een _2 of een _3 bevatten, dan is er een probleem met de opnames waarin meerdere soorten aanwezig waren. De _2 en _3 verwijzen namelijk naar een kopie van de originele opname met daarin respectievelijk de tweede of derde soort (etc.). Om ervoor te zorgen dat er voor opnames met een tweede soort ook WAV en XML bestanden worden gemaakt die de toevoeging _2 en _3 bevatten, exporteer dan de bestanden vanuit BatExplorer zoals beschreven in Hoofdstuk 2 van de Deelhandleiding vernieuwde uploadportaal NEM-VTT.
- Mogelijke oplossing voor zowel BE versie 1.11 als 2.1: Je hebt geprobeerd wav en xml bestanden te uploaden met een datum suffix erachter. De geluidsbestanden en XML afkomstig uit de Batlogger worden als deze in BatExplorer ingelezen worden automatisch voorzien van een datum suffix (achtervoegsel), bijvoorbeeld _20230827. Dit zijn alle bestanden die in het mapje Records staan. Hier kan het upload portaal voor de Vleermuis Transecttellingen niet mee omgaan, omdat de naam van het wav of xml bestand dan vanwege de toegevoegde datum suffix anders is dan het portaal op basis van het CSV-bestand verwacht. Je kan alleen geluidsbestanden en XML's opladen zonder deze suffix. Dus voor het uploaden moet er een aanpassing gedaan worden. Er zijn twee opties:

Optie 1a (BE versie 1.11): Je zorgt ervoor dat je altijd een onbewerkte (hardcopy) kopie hebt in een aparte map. Dit kan door de kopieerfunctie van windows te gebruiken (en niet van BatExplorer). Laad de originele wav en xml bestanden op. Als je deze niet meer hebt, neem dan contact op via nemvtt@zoogdierveniging.nl.

Optie 1b (BE versie 2.1): Bij het exporteren van de wav- en xml-bestanden vink je de optie 'Add recording timestamp' uit. Let op: 'BRA', 'PNG-bestanden' en 'metadata' moeten ook worden uitgevink.

Figuur 7. Schakel de optie 'Add recording timestamp' uit.

15. Ik krijg bij het uploaden in het portaal de melding 'selecteer een geldige csv als analyse bestand', hoe komt dat?

- De volgorde van de kolommen klopt waarschijnlijk nog niet. Deze kun je aanpassen in BatExplorer. Via 'tools' in BatExplorer ga je naar options, en klik je op export. Het bovenste gedeelte bestaat uit "recordings CSV". In het vakje rechtsboven zie je staan: "fields exported in the order". Hier moeten alle kolommen in de goede volgorde staan (de volgorde van de kolommen is te checken in een document op de website (zie: Deelhandleiding vernieuwde uploadportaal NEM-VTT, pagina 7). Staat de volgorde van de kolommen goed, dan kun je een nieuwe CSV-export maken vanuit BatExplorer. Als je je CSV-bestand daarna wilt checken kun je het beste kladblok gebruiken en de CSV niet openen in Excel.
- Ook Excel wijzigt de structuur van een CSV met het opslaan zodanig dat een upload niet lukt. De oplossing is een nieuwe CSV uit te draaien uit BatExplorer (en deze alleen te openen in kladblok/Notepad++/ LibreOffice). Je kan via tellingen controleren of alle bestanden geüpload zijn.

16. Ik krijg bij het uploaden in het portaal de melding 'soort op regel x niet toegevoegd, hoe komt dat?

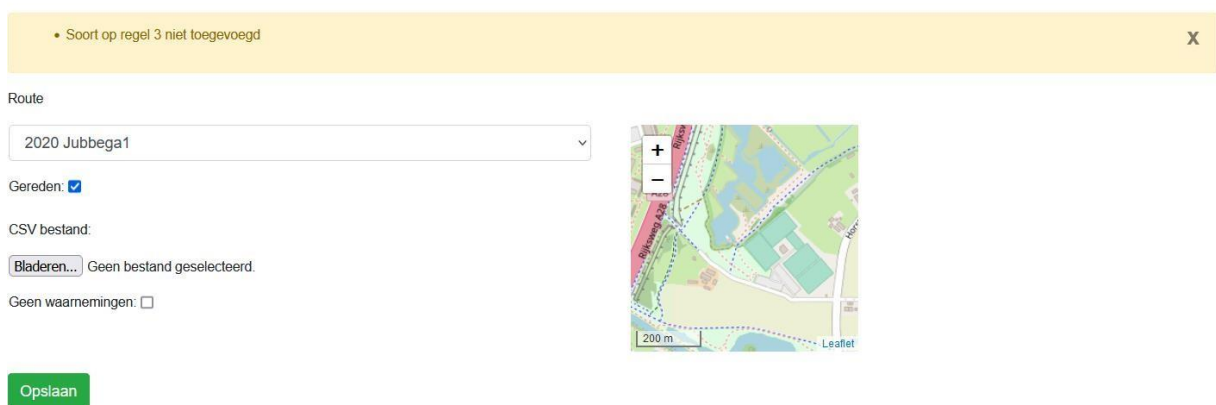
Na het inladen van je CSV-export krijg je een melding dat een soort niet is toegevoegd. Zie als voorbeeld Figuur 8. Dit betekent dat er in je CSV-export soortnamen voorkomen die de Portal niet herkent. Meestal komt dit doordat

er afwijkende naamgeving is gebruikt voor waarnemingen waarin juist geen vleermuisgeluiden zitten. Deze bestanden moeten als soortnaam “No bat” of “Geen vleermuis” hebben. Zelfbedachte namen herkent de portal niet. *No bat, zooi, ruis* en *cricket* worden ook door het portaal herkend. Een andere naam waar vaak fouten in zit is de verzamelgroep *Eptesicus - Nyctalus - Vespertilio*. Kijk of je geen spelfout hebt gemaakt. Of verander de soort anders in EVN, dat geeft minder kans op foutmeldingen in de schrijfwijze.

Om te weten waar de fout exact zit kan je je CSV-export ook openen in het programma Notepad++ of LibreOffice en het regelnummer opzoeken waarvan de Portal aangaf dat er een fout in zat. Open je CSV bij voorkeur niet in Excel, deze wijzigt bij het openen de structuur van het bestand waardoor het daarna niet meer geschikt is voor de Portal.

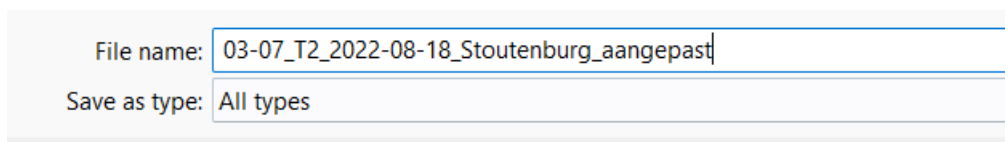
Om te controleren of je de juiste soortnamen gebruikt staat in BIJLAGE I van de Deelhandleiding vernieuwde uploadportaal NEM-VTT, een overzicht van de soortnamen die de portal herkent.

Telling toevoegen

Figuur 8. Foutmelding dat soort niet is toegevoegd nadat je je CSV hebt ingeladen wijst op fouten in soortnamen.

Nadat je het csv-bestand hebt bewerkt in Notepad ++, druk je op 'opslaan als' en selecteer je 'Alle typen' (Figuur 8). Dit zal het bestand opslaan als een csv-bestand in plaats van een tekstdocument.

Figuur 8. Opslaan als 'All types' na aanpassingen in Notepad++.

17. Ik krijg bij het uploaden in het portaal de melding ‘De bestandsnaam nummer.wav of nummer.xml komt niet overeen met de recordingnummers uit het csv bestand, het bestand kan daarom niet worden geüpload. Hoe komt dat?’

Dit heeft vaak twee oorzaken:

- Je hebt per ongeluk de ‘verkeerde’ wav en xml bestanden geprobeerd te uploaden. Met verkeerd bedoelen we in dit geval dat deze bij een andere telling horen dan de csv die je hebt geüpload.

- Het is vanaf nu de bedoeling om alle bestanden te uploaden, ook de bestanden waar geen vleermuis in zit. Als je deze per ongeluk toch al verwijderd hebt uit je batexplorer project, dan krijg je deze foutmelding bij het uploaden op het moment dat je de wav en xml-bestanden probeert te uploaden die horen bij de opnames die je verwijderd hebt. Deze melding zul je per wav en xml bestand krijgen voor elke (ruis)opname die je verwijderd hebt. Je kunt deze meldingen verder negeren in dat geval. Als je de hele map met wav en xml bestanden hebt geüpload, dan zal het portaal namelijk de overige wav en xml bestanden (die geen foutmelding geven) wel gewoon uploaden. Kijk nadien of er in het portaal staat dat de upload compleet is, in dat geval hoeft je niks meer te doen.